

Оленюк Ольга Андріївна
студентка 1 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Булавинець В. М.

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ В ДОХОДАХ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

В умовах фінансової децентралізації важливим джерелом доходів місцевих бюджетів є податкові надходження, частка яких у загальній величині податкових надходжень зведеного бюджету України упродовж останніх років коливається в межах від 20% до 25% (у 2018 р. вона становила 23,6%) (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка податкових надходжень до Зведеного бюджету України у 2004–2018 рр. [1]

Роки	Податкові надходження Зведеного бюджету України, млрд грн.	Податкові надходження державного бюджету		Податкові надходження місцевих бюджетів	
		обсяг, млрд грн.	частка, %	обсяг, млрд грн	частка, %
2004	63,16	44,85	71,01	18,31	28,99
2005	98,07	74,48	75,95	23,59	24,05
2006	125,74	94,81	75,40	30,93	24,60
2007	161,26	116,67	72,35	44,59	27,65
2008	227,16	167,88	73,90	59,28	26,10
2009	208,07	148,92	71,57	59,15	28,43
2010	234,45	166,87	71,18	67,58	28,82
2011	334,69	261,6	78,16	73,09	21,84
2012	360,58	274,72	76,19	85,86	23,81
2013	353,97	262,78	74,24	91,19	25,76
2014	367,51	280,18	76,24	87,33	23,76
2015	507,64	409,42	80,65	98,22	19,35
2016	650,78	503,88	77,43	146,9	22,57
2017	828,16	627,15	75,73	201,01	24,27
2018	986,3	753,8	76,42	232,5	23,58

Беручи до уваги активне поширення децентралізаційних процесів на теренах України, проаналізуємо динаміку та структуру податкових надходжень до місцевих бюджетів України (табл. 2).

Передусім зазначимо, що упродовж останніх років відносно новим

джерелом надходжень до місцевих бюджетів України став акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання підакцизних товарів. Однак варто наголосити, що з моменту його запровадження відбулося певне зниження цього показника (з 7,8% у 2015 р. до 2,5% у 2018 р.), що було обумовлено низкою факторів, серед яких, у тому числі, й ухилення окремими суб'єктами господарювання сплати цього податку.

Таблиця 2

**Динаміка структури податкових надходжень
до місцевих бюджетів України у 2004–2018 рр., % [1]**

Роки	Податок на доходи фізичних осіб	Податок на прибуток підприємств	Рентна плата і плата за використання інших природних ресурсів	Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів	Місцеві податки і збори	Інші податки та збори
2004	68,7	0,7	12,8	–	3	14,8
2005	69,9	0,8	11,8	–	2,5	15,0
2006	73,7	1,0	10,4	–	2,1	12,8
2007	78,0	1,0	9,0	–	1,6	10,4
2008	77,4	0,7	11,7	–	1,4	8,8
2009	75,2	0,8	14,5	–	1,4	8,1
2010	75,5	0,6	14,5	–	1,2	8,2
2011	74,0	0,5	17,7	–	3,4	4,4
2012	71,1	0,5	17,8	–	6,4	4,2
2013	70,8	0,7	16,5	–	8,0	4,0
2014	71,6	0,3	16,7	–	9,2	2,2
2015	55,9	4,4	2,2	7,8	27,5	2,2
2016	53,8	4,0	1,7	7,9	28,8	3,8
2017	55,0	3,2	1,2	3,0	26,2	11,4
2018	59,4	4	2,1	2,5	26,2	5,8

Наведені у таблиці 2 дані свідчать, що основним бюджетоутворюючим податком у місцевих бюджетах України залишається податок на доходи фізичних осіб. Причому, за попередніми даними, темп приросту фактичних надходжень ПДФО у 2019 р. становив 19,8% (165 430,9 млн грн або на 27 366,5 млн грн більше у порівнянні з 2018 р.) [2].

Серед місцевих податків і зборів вагому роль у наповненні місцевих бюджетів відіграє податок на майно, який включає у себе плату за землю і податок на нерухоме майно. Так, приріст надходжень плати за землю у 2019 р., за даними Міністерства фінансів України, становив 32 835,0 млн грн або 20,2% (на 5 515,9 млн грн більше порівняно із попереднім роком). Надходження податку на нерухоме майно у 2019 р. склали 4 882,5 млн грн, при цьому приріст надходжень проти 2018 р. становить 34,3% або на 1 246,7 млн грн більше [2].

Суттєвими до місцевих бюджетів України є також надходження єдиного податку, які у 2019 р. склали 35 192,0 млн грн (приріст надходжень у порівнянні з 2019 р. становить 19,3 % або на 5 704,3 млн грн більше) [2].

Відтак, з метою збільшення частки податкових надходжень у доходах місцевих бюджетів, досягнення їх збалансованості та підвищення ефективності управління місцевими фінансами загалом доцільним є не лише чітке законодавче закріплення бюджетних повноважень і відповідальності органів влади різних рівнів при формуванні дохідної частини їхніх бюджетів, але й надання реальної можливості органам місцевої влади самостійно запроваджувати місцеві податки і збори на своїй території, як це має місце у світовій практиці.

Література:

1. Звіт про виконання Державного та Зведеного бюджетів України у 2004-2018 роках. URL : <http://treasury.gov.ua/ua/file-storage/ricna-zvitnis> (дата звернення: 22.03.2020).
2. Довідка щодо виконання місцевих бюджетів за 2019 рік. <https://mof.gov.ua/uk/vykonannia-dokhodiv-mistsevykh-biudzhetiv> (дата звернення: 22.03.2020).

Павлюс Оксана Володимирівна

студентка 1 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Карпущин Н.І.

ВИДАТКИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ